

Společné profesní učení v liberecké lokalitě

PETRA KUMSTOVÁ

Na začátku byl kurz Čteme s nečtenáři na ZŠ v Ostašově. Byla jsem nadšená! O svoji radost jsem se podělila i s kolegyněmi. Jejich reakce byly oproti mému entuziasmu poměrně vlažné. Otázky typu „A kdy jako stihnete přečíst čítanku?“ jsem statečně přecházela. Kde jsem k tomu všemu brala odvalu? Právě na našich společných setkáních v Ostašově.

Nedlouho poté se naše škola zapojila do projektu Pomáháme školám k úspěchu. V období „před PŠÚ“ bylo naše profesní učení nesystematické, scházeli jsme se jen na poradách, které se zabývaly organizačními záležitostmi. S kolegy z jiných škol jsme se nevidali vůbec, školení spočívala pouze v pasivním poslechu přednášek. A že bychom se společně zabývali samotným učením dětí, dopadem výuky na žáky? Umí, neumí – to bylo vše.

Díky projektu nastaly změny. Stala jsem se členkou školního týmu. Měla jsem své „zrcadlo“ – kolegu, se kterým jsme se scházeli, sdíleli, plánovali. Začali jsme spolupracovat s podobně naladěnými a smýšlejícími kolegy z naší liberecké lokality. Navštěvovala jsem UsS (učící se skupinu) věnovanou dílnám čtení, později přibyla i UsS k dílnám psaní. Objevila jsem bezpečný prostor nejen pro spolupráci a vzájemnou podporu, ale i pro skutečné společné profesní učení.

Až později jsem si uvědomila, že se nezměnily jen mé hodiny (metody, postupy, hodnocení, plánování), ale i já sama. Získala jsem větší sebevědomí, odvalu, otevřenost, najednou jsem měla potřebu více komunikovat s kolegy. Také jsem začala trochu jinak vnímat své žáky – věnovala jsem více pozornosti jejich potřebám, sledovala jsem pečlivěji jejich práci a začala jsem intenzivněji přemýšlet o tom, jak je více a cíleněji podpořit v učení.

Velkou výzvou byly první otevřené hodiny. Časem jsem zjistila, jak nesmírně cenná zkušenost to může být. Na OH totiž nejde o „předváděčku“. Je to jedinečná příležitost k pozorování, sdílení postřehů a inspiraci. Velmi důležitou součástí je společná reflexe následující po odučené hodině.

Je opravdu velmi osvobozující slyšet od kolegů, že i oni narážejí na podobné obtíže, řeší ve své třídě stejné věci. Osobně mám vždy největší radost z toho, když si někdo všimne třeba i jen drobností, maličkostí, které já u svých dětí už mnohdy ani nevnímám nebo je považuji za samozřejmost, a ocení je. Možnost nahlédnout na vlastní práci cizíma očima, z jiné perspektivy dovede pozvednout učitelské sebevědomí.

Každá OH je přínosná – ať už jsem ta, která svou hodinu otevírá, nebo jsem hostem u někoho jiného. Když sleduji a reflektuji práci kolegů, často si uvědomím, co bych mohla zlepšit i ve své vlastní výuce. Dojde mi, že jsem možná někdy příliš náročná, někdy najdu nový způsob řešení problému. Takové zkušenosti nejen profesně posouvají, ale především mají pozitivní dopad na samotné žáky.

Ale ne vždy jde vše hladce. Na naší škole vedu několik UsS zabývajících se čtenářskou a pisatelskou gramotností. Vedení stanovilo, že každý učitel musí být členem alespoň jedné skupiny, přičemž si může sám vybrat, která mu svým zaměřením nejvíce vyhovuje.

UsS oborových učitelů je pro mě stále tvrdý oříšek. Je to pestrá skupina, její členové mají rozdílné přístupy k učení. Každý má svůj osvědčený styl práce a je neoblomně zaměřen na vlastní obor. Spolupráce je bohužel v nedohlednu. Zatím. Ale nevzdávám to. Mám totiž kolem sebe několik zkušených lektorů, se kterými se mohu kdykoliv poradit nebo se u nich inspirovat. Díky projektu znám dost oborových učitelů z jiných škol, u kterých kolegiální spolupráce už funguje. Víím, že pokud je požádám o pomoc, neodmítnou.

Na UsS zabývajících se zaváděním dílen psaní panuje atmosféra odlišná. Přátelská, podporující, inspirující, nabitá energií. Zní to dost budovatelsky, ale taková doopravdy je. Tuto UsS navštěvují kolegyně z pěti různých škol, všechny dobrovolně. Prostě proto, že samy chtějí. Taková skupina se vlastně vede sama. Na setkání se vždy připravím, ale plně v mé režii je jen úvodní slovo. Někdo se zeptá na radu, někdo se svěří s problémem, pokaždé máme mnoho žakovských prací ke sdílení a zkoumání. Někdo si během schůzky jen píše poznámky, někdo celou dobu třeba jen naslouchá. Všechno jde tak nějak plynule, přirozeně a samo od sebe. Je to pravá učící se skupina.

Jako mladá začínající učitelka jsem záviděla starším kolegyním jejich klid, vyrovnanost, jistotu. Vždycky přesně věděly, co vynechat, co zadat na doma, co biflovat. Jejich léty

neměnný systém a organizace mě možná i fascinovaly. Tehdy jsem se těšila, až jednou budu taková i já.

Věkem jsem už dnes zcela jistě ta zkušenější kolegyně. Klidná a vyrovnaná jsem většinou také. Jistota? Nevím. Mám pochybnosti. V podstatě neustále přemýšlím, jestli jsem

zvolila vhodný postup, jaká kritéria nastavit či jakým způsobem hodnotit. Na všechny tyto pochybnosti ale nejsem sama. Mám kolem sebe stejně naladěné lidi – jde nám o podobnou věc, míříme ke stejnému cíli a máme jednu společnou vizi. A díky tomu všemu mě učení stále baví, dává mi smysl a přináší mi radost. Mnohem větší než kdysi před lety.

Petra Kumstová, učitelka ZŠ Švermova v Liberci, pedagogická konzultantka projektu Pomáháme školám k úspěchu

Pomáháme
školám
k úspěchu

Letní škola Paměti národa: Jak učit moderní dějiny jinak

TEREZA SLACHOVÁ

Už po šesté otevíráme brány Letní školy Paměti národa a srdečně zveme učitelky a učitele, kteří chtějí rozvíjet své pedagogické dovednosti a hledají inspiraci pro výuku moderních dějin. Letní škola proběhne od 7. do 10. července 2025 v jedinečném prostředí Broumovského kláštera, kde se budeme věnovat tématu poválečného odsunu německého obyvatelstva.

Čtyři intenzivní dny připraví účastníky na samostatné využití pamětnických příběhů ve výuce.

Zaměříme se zejména na vedení rozhovorů s pamětníky – od přípravy přes samotný rozhovor až po jeho citlivé zpracování. Učitelé si vyzkouší natáčení vlastních vzpomínek místních obyvatel, kteří zažili dramatické události 20. století na sudetském Broumovsku.

S následným zpracováním příběhu pomůže storytellingová dílna **Objev příběh** pod vedením zkušeného vypravěče Martina Haka. Abychom učitelům nabídli co nejvíce praktických nástrojů, součástí letní školy bude **inspiratorium**, seminář zaměřený na inovativní metody výuky moderních dějin a lidskoprávních témat. Představíme také jeden z našich výukových setů – ten obsahuje autorský video dokument, metodiku pro učitele a pracovní listy pro žáky, které lze okamžitě využít ve výuce.

Na závěr se účastníci ponoří do zážitkového workshopu, který se zaměřuje na podporu dobrých vztahů v třídních kolektivech a rozvoj dovedností potřebných pro práci s citlivými tématy ve škole.

A protože Letní škola není jen o vzdělávání, ale také o sdílení a inspiraci, připravili jsme i bohatý **večerní program**: noční prohlídku barokního kláštera, promítání dokumentárního filmu **Odsunuté děti** a setkání s **Mikulášem Kroupou**, autorem rozhlasového seriálu **Příběhy 20. století**.

Věříme, že Letní škola nebude jen zdrojem nových poznatků, ale také místem pro vzájemnou podporu, výměnu zkušeností a navazování nových přátelství. To vše v inspirativním prostředí Broumovského kláštera.

Pro přihlášení nebo více informací mne prosím kontaktujte na: tereza.slachova@postbellum.cz

Nezapomeňme 80

Paměť národa připravila celorepublikový projekt **Nezapomeňme 80**, který připomíná výročí konce druhé světové války. V rámci něj uvádí Vzdělávání Paměti národa pro školy nový kinopříběh s touto tematikou, nazvaný **Mezi barikádami**, čtenářskou dílnu **Na konci války** a odbojovou hru **Hlavně nenápadně** pro rodiny s dětmi. Na tuto interaktivní hru, přibližující dramatické